

ESCAPE ROOM

HUMANITY IN
ACTION

BOSNA I
HERCEGOVINA

GUIDE

Učenje bazirano na igri ima za cilj edukaciju učesnika/ca o pitanju koje se nalazi u fokusu igrice.

Ovakav tip učenja postao je popularan posljednjih nekoliko godina sa razvojem igrica i otkrivanjem njihovog edukacijskog potencijala, kao i spoznajom da je moguće koristiti ih za razvoj kognitivnih i participativnih vještina.

Escape room je koncept igre u kojoj tim igrača/ica kroz saradnju i komunikaciju nastoji da pobegne iz sobe. Kako bi se izlazak iz sobe otežao, učesnicima/cama na putu stoje različite prepreke: zagonetke, puzzle i distrakcije, koje moraju rješavati zajedničkim radom.

Kreatori/ke escape rooma pridaju pažnju situacijama u koje bi se učesnici/e mogli_e dovesti te ih suočavaju sa njima simulirajući ih u svom escape roomu. Ovakav tip igrica moguće je koristiti za zabavu kao i u svrhe team buildinga, te osnaživanja timova i bolje upoznavanje njihovih članova.

Escape room igrice koje za cilj imaju edukaciju se od standardnih escape roomova razlikuju u tome što se pored zabave fokusiraju i na edukaciju i obrazovanje o temama koje escape room tretira.

Tako, prilikom rješavanja zagonetki i puzzli, cilj je na sticanju znanja iz oblasti kojom se escape room bavi te su teme zagonetki prilagođene stvarima o kojima se učesnici_ce žele edukovati.

Obrazovne escape room igrice moguće je koristiti za edukaciju o raznim pitanjima te zagonetke i puzzle prilagođavaju pitanjima koja se žele obraditi.

Ovaj vodič sadrži informacije o rješavaju escape rooma fokusiranog na edukaciji ciljne skupine o pitanjima demokratije, pravde, smanjenja stereotipa te drugih elemenata koji su odlika postkonfliktnih društava.

Odgovaranjem na različite zagonetke i rješavanjem brojnih puzzli, učesnici_ce će imati priliku da na inovativan i interaktivan način uče o ovim pitanjima te da ujedno razvijaju svoje sposobnosti komunikacije, suradnje i timskog rada. Jednako tako, pružit će im se mogućnost razvoja motoričkih sposobnosti te kritičkog i logičkog promišljanja.

Projekat je implementiran pod pokroviteljstvom Humanity in Action u Bosni i Hercegovini, uz podršku Fondacije Mozaik i Populacijskog fonda Ujedinjenih nacija u BiH (UNFPA) u Zajednici za aktivizam i preduzetništvo lonac.pro uz finansijsku podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

POTREBNI MATERIJALI

SOBA 1

- PRAZNA BOCA 1
- PORUKA ZA BOCU
- PRAZNA BOCA 2
- KATANAC ZA ČEP BOCE (ALTERNATIVNA
OPCIJA OBICIĆI ČEP)
- ŠIFRIRANA PORUKA
- PORUKA NEPOZNATOG AUTORA
- ŠIFRARNIK ZA HIJEROGLIFE
- TRI MALE KOVERTE
- POVEĆALO
- KUTIJA KOJA SE MOŽE ZAKLJUČATI
KATANCEM 2X
- DRVENI BROJEVI ZA DISTRAKCIJU
- KNJIGE ZA DISTRAKCIJU
- PAPIRI ZA DISTRAKCIJU
- DEKORACIJE ZA DISTRAKCIJU
- ALBUM ZA SLIKE ZA DISTRAKCIJU
- 4X KATANCI (JEDAN ZA ČEP BOCE, 2X3
BROJA ŠIFRE, 1X4 BROJA ŠIFRE)

SOBA 2

- ČETIRI RAZGLEDNICE (PARIZ, RIM,
AMSTERDAM, ATINA)
- DRVENI BROJEVI ZA DISTRAKCIJU
- KNJIGE ZA DISTRAKCIJU
- PAPIRI ZA DISTRAKCIJU
- DEKORACIJE ZA DISTRAKCIJU
- KOVČEG 2X KOJI SE MOŽE
ZAKLJUČATI
- MAPA
- SLAGALICA
- 3 KATANCA (3 BROJA ŠIFRE SVAKI)

HINTOV!

- POTREBNA SU TRI DIJELA ZAGONETKE ZA DEŠIFROVANJE PORUKE; POTRAŽITE IH PO SOBI!!
- KOD JE U PRIČAMA, JEDINI SE RAZLIKUJE OD OSTALE 4 PRIČE.
- POSJETITE DRUGU SOBU I POSVIJETLITE UV SVJETILJKOM!
- POVEŽITE DOBJENE POJMOVE I BROJEVE SA RANIJIM ASOCIJACIJAMA I BROJEVIMA!
- OBRATITE PAŽNJU NA TO KAKO SU POVEZANE ČETIRI RAZGLEDNICE (KOJU CJELINU ČINE I KOJA JE NJIHОVA TEMA)!
- POTRAŽITE JOŠ TRGOVA (OBRATITE PAŽNJU NA PAPIR SA RUPOM)!
- KNJIGU POVEŽITE SA TEMATIKOM RAZGLEDNICA I BROJEM KOJI STE DOBILI KADA IH SPOJITE!
- TAČNI ODGOVORI NA PITANJA IZ ESEJA DAJU ŠIFRU ZA OTKLJUČAVANJE KATanca SA TRI CIFRE!
- POTREBNO JE RIJEŠITI DVije ZAGONETKE KAKO BI SE DOŠLO DO POSLJEDNJE!
- MAPA GOVORI O KORACIMA PREMA 2 STANICE KOJE DAJU VRIJEDNOST BOJAMA!
- ZBIR DVije BOJE DAJE ŠIFRU ZA OTVRANJE KOFERA SA SLAGALICAMA!
- OBJE ZAGONETKE MORAJU BITI RIJEŠENE KAKO BI SE DOŠLO DO KRAJA!
- JESU LI PRIČE O POSTKONFLIKTNOM RAZVOJU DRUŠTVA POVEZANE S NEĆIM U SOBI (POJMOVI NA ZIDU)?
- SLAGALICA JE PUT ZA IZLAZAK KOJA, KADA SE PRAVILNO SASTAVI, DAJE RIJEĆ ZA IZLAZAK IZ SOBE!
- AKO VAM NEDOSTAJE JEDAN DIO SLAGALICE, NEŠTO NISTE RIJEŠILI!

KORACI

- Escape room se sastoji iz dvije prostorije. U središtu prve prostorije se nalazi sto na kojem su postavljeni prozirna flaša i zaključana flaša. U flaši se nalazi poruka na kojoj piše "NIJE TAKO LAKO, RIJEŠI JEDNADŽBU) koja upućuje učesnike/ce da to nije trag te da trebaju potražiti podatke kojim će otključati bocu.
- Soba je ispunjena različitim distraktorima; cvijećem, papirima, knjigama i brojevima koji su nasumično poredani kako bi zbulili učesnike/ce i naveli ih na pogrešan trag.
- Kod za katanac je sakriven u jednadžbi $A+B=C$ gdje su vrijednosti A i B napisane na plafonu ($A=100$, $B=101$), $C= 201$ i taj kod otključava bocu. Nakon što je otvore, učesnici/e u njoj pronalaze pismo nepoznatog autora. Poruka glasi: "Iako dugo godina ovaj otok nije bio u miru i zajedništvu, sada morate raditi zajedno kako biste uspjeli spasiti sve stanovnike otoka. Ubrzo dolazi cunami i velika oluja. Imate jako malo vremena da pronađete 5 dijelova podmornice i spasite otok. Šaljem vam u ovoj poruci šifru koja će vam pomoći započeti potragu. Sretno! Nepoznati autor".
- Pored pisma se nalazi poruka sastavljena od nekoliko hijeroglifa koju trebaju dešifrovati pomoću šifrarnika koji je sastavljen iz tri dijela. Dijelovi šifrarnika su stavljeni u koverte i sakriveni u sobi; jedan je u saksiji, drugi je iza zastora, a treći je iza ormarića. Nakon pronalaska sva tri dijela šifrarnika i dešifrovanja poruke, učesnici dobijaju natpis KOD JE 308. Kod otključava kutiju i u njoj dobiju jedan komad puzzle koju trebaju sastaviti do kraja igre kako bi izašli iz sobe te ključ kojim otključavaju drugu kutiju.

KORACI

- U drugoj kutiji se nalaze UV lampica, drugi dio puzzle i deset papirića sa različitim natpisima sa prednje i zadnje strane: (“Jednog dana smo ustali i ubili kralja” (+), “Platon” (-), “Nezaposlenost se nije povećala, samo se smanjio broj zaposlenih” (+), “Plavuše su glupe” (+), “Ava, ava, ava, sudija je krava” (+), “Ljudi, zemlja, zastava, granica” (-), “Pravila su tu da se krše” (+), “Nije vladavina većine ako nisu zaštićena prava manjine” (+), “Socijalistička Federativna Jugoslavija” (+), i “Gay is okay” (+)). Na zidu u sobi je ispisano deset pojmove pored kojih su napisani određeni brojevi, a koje treba pravilno pridružiti definicijama s papirića, a ti pojmovi su: „Vlada“ (12), „Stereotip“ (24), „Demokratija“ (31), „Anarhija“ (46), „Liberalizam“ (57), „Nacija“ (61), „Država“ (7), „Mir“ (88), „Republika“ (9) i „Ravnopravnost“ (12).
- Kada se pojmovima pridruže brojevi iza njih sa predznakom koji se nalazi sa zadnje strane listića sa definicijama, brojeve treba sabrati te će na kraju rezultat iznositi 241.
- U knjigama i na policama su papiri koji govore o pet različitih plemena, na tim papirima su također grbovi svakog plemena i historijske činjenice, konflikti u kojima su se našli davno prije, kako su ih riješili (produktivno ili kontraproduktivno). Na četiri papira se nalazi stoljeće, na petom papiru je godina koja će dati drugu šifru koju treba unijeti u katanac nakon čega će preći u drugu sobu (1945).

- U drugoj sobi se nalaze slike, brojevi na stolovima, knjige i slični distraktori koji imaju za cilj učesnike/ce usmjeriti u pogrešnom pravcu. Cilj učesnika/ca jeste da četiri razglednice na kojima su predstavljeni Atena, Rim, Pariz i Amstermadm, a koje se nalaze u različitim dijelovima sobe pronađu i spoje na ispravan način kako bi na mjestu gdje se te četiri razglednice sastaju mogli pročitati broj 50. Potrebno je da na osnovu četiri razglednice, koje su ranije koristili, zaključe da sve one upućuju na zemlje Evropske unije. Učesnici/e će se poslužiti knjigom o Evropskoj uniji (bilo koja knjiga čiji naslov može biti povezan sa EU) koja se nalazi u sobi. Obzirom da kada se razglednice spoje tvore broj 50, učesnici/e će trebati da u toj knjizi na stranici 50 nađu sticky note zalijepljen na stranicu broj 50. Na ljepljivim papiricima piše riječ "OKVIR". Ova riječ, učesnike/ce upućuje da potraže naredni trag iza okvira za slike.
- Iza jedne od slika nalazi se esej o Hedini Tahirović Sijerčić, romskoj književnici i prevoditeljici. Nakon što pročitaju esej, učesnici_e trebaju odgovoriti na tri pitanja vezana za esej, a kao rješenja su im ponuđena po tri odgovora za svako od pitanja. Svaki odgovor nosi određeni broj bodova (2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13 ili 15), te se tri vrijednosti koje se dobiju tačnim odgovaranjem trebaju pomnožiti kako bi se dobio broj 165 koji je šifra katanca za kovčeg koji je skriven u sobi.
- U kovčegu se nalaze manji kovčeg i papir s pričama o postkonfliktnom razvoju društva. Na papiru su priče o načinima izgradnje društva od kojih svaka ima odgovarajuću karakteristiku ili pojam napisan na zidu. Kada učesnici/ce povežu pojmove i priče uvidjet će da svaki od pojmove ima jedno slovo podebljano ili zaokruženo, pravilnim redoslijedom će dobiti šifru MCCLI rimskim brojevima - 1251 što je kombinacija kovčega u kojem se nalaze dijelovi slagalice.

KORACI

- U manjem kovčegu se nalazi mapa koju učesnici/e trebaju pratiti kako bi došli do posljednjeg dijela slagalice. Na mapi je označen broj koraka koje učesnici/e moraju načiniti od određenog mjesta, smjer njihovog kretanja te se nalaze žuta i crvena boja. Kada se vrijednosti te dvije saberu, moderator učesnicima/ama uručuje posljednji dio slagalice.
- Slagalica koju su učesnici/e pronašli sastoje se iz četiri dijela, a tokom boravka u escape roomu trebali su pronaći još pet dijelova slagalice. Kada se ovih devet dijelova sastavi, dobije se slika zgovaranjem te riječi moderatoru, igrica se završava i učesnici/e time izlaze iz escape rooma.

DODACI

DODATAK 1: Šifrarnik za hijeroglife

	F		R		0
	L		N		1
	K		L		2
	O		Z		3
	M		C		4
	R		M		5
	D		B		6
	N		U		7
	J		Z		8
	C		X		9
	E		H		

DODATAK 2: Poruka sastavljena od nekoliko hijeroglifa

DODACI

DODATAK 3: Slika – Berlinski zid, Njemačka

DODATAK 5: Slika – Oktobar 1956, pobuna protiv ulaska sovjetskih tenkova u Budimpeštu, Mađarska

DODATAK 4: Slika – Francuska revolucija, Francuska

DODATAK 6: Slika – Himna talijanskih partizana (1942), Italija

DODATAK 7: Slika – Solidarnosc, Poljska

DODATAK 8: Esej o Hedini

Hedina Tahirović-Sijerčić je književnica, prevoditeljica i profesorica romskog porijekla, u čijem su fokusu djelovanja romski jezik, kultura i tradicija, kao i romska i ženska romska književnost. Odrasla je u sarajevskom romskom naselju Gorica sa još četiri sestre i jednim bratom. Njihovi roditelji su svoju djecu pogotovo žensku, usmjeravali ka tome da budu obrazovana. Posebno je otac bio posvećen borbi protiv predrasuda o Romima i Romkinjama i smatrao je da je obrazovanje najbolji način za to. Hedina romski jezik nije aktivno govorila, jer se nije učio u školi, ali ga je naučila tokom odrastanja.

Diplomirala je na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu 1985. godine, a zatim postala prva diplomirana novinarka Romkinja u bivšoj Jugoslaviji. Uskoro je počela raditi emisije na romskom jeziku. Sve do 1992. godine je radila u Radiju Sarajevo. Morala se seliti nekoliko puta u svom životu te graditi svoj život od početka. Čijeli život se susretala s diskriminacijom na temelju svojem boje kože i predrasudama vezanih za manjinu kojoj pripada.

Početkom rata u BiH kao izbjeglica odlazi prvo u Njemačku, a zatim Kanadu. U Torontu je radila kao glavna i odgovorna urednica magazina Romano Lil. Autorica je prvog bosansko-romskog/romsko-bosanskog rječnika. Autorica je niza akademskih tekstova te poezije i proze na romskom i bosanskom jeziku. Objavila je autobiografsku novelu *Rom Like Thunder/Rom k'o grom*, zbirku ilustriranih romskih priča za djecu na romskom i engleskom jeziku.

Poslije povratka u BiH, Hedina je magistrirala Rodne studije Centra za interdisciplinarne studije Univerziteta u Sarajevu, a doktorirala je na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Članica je odbora stručnjaka i stručnjakinja Vijeća Evrope za Evropsku povelju za regionalne ili manjinske jezike ispred BiH. Dobitnica je brojnih nagrada.

Zahvaljujući posvećenosti izučavanju i očuvanju romskog jezika, tradicije i kulture, Hedina je povećala vidljivost Romkinja i Roma te je doprinijela razbijanju predrasuda o njima.

Hedina Tahirević-Sijerčić uspjela je steći visoki stepen obrazovanja te je postala ekspertica u svojoj struci unatoč pretpostavci da to neće uspeti kao žena Romkinja.

PITANJA

1. Hedina Tahirović Sijerčić je:

- aktivno govorila romski jezik od djetinjstva (2)
- naučila romski jezik tokom odrastanja (3)
- naučila romski jezik u školi (4)

2. Magazin iz Toronto u kojem je Hedina Tahirović Sijerčić bila glavna i odgovorna uredica zove se:

- Romano Lil (5)
- Rom Like Thunder (7)
- Romkinja i Rom (10)

3. Svojim radom, Hedina Tahirović Sijerčić doprinijela je:

- a) povećanju vidljivosti Romkinja i Roma (11)
- b) uvođenju romskog jezika u škole (13)
- c) očuvanju romskog jezika u Njemačkoj (15)

Formula: 1 x 2 x 3

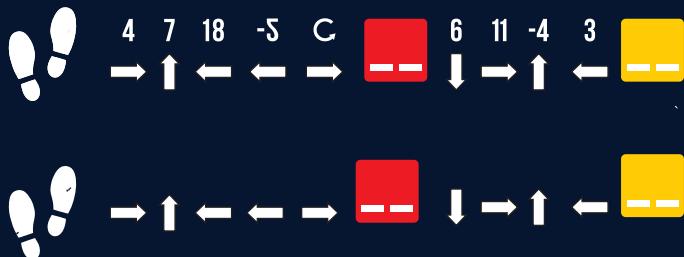
DODACI

DODATAK 9: Priče o postkonfliktnom razvoju društva

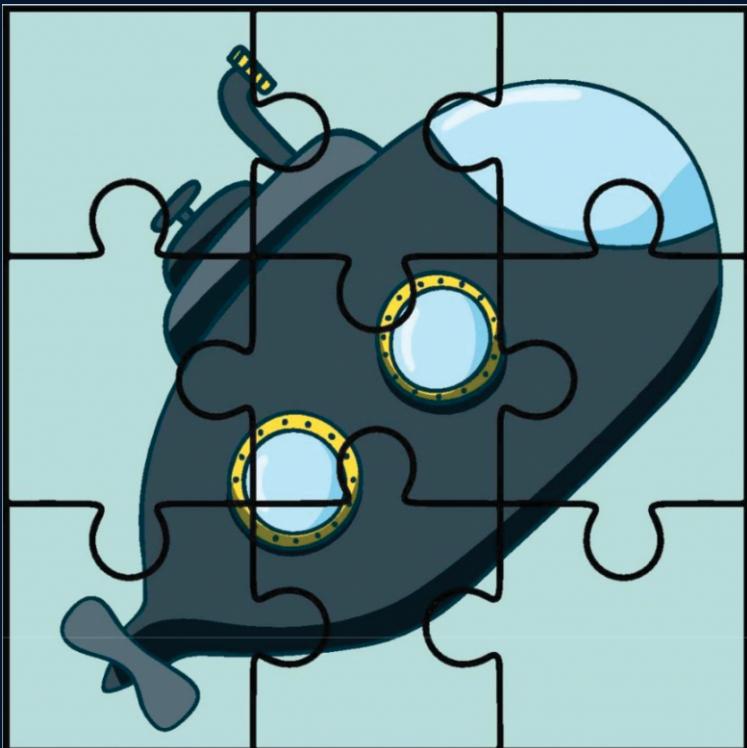
1. "Pirati cijelog života, vrativši se na kopno, brzo su uvidjeli da bez mirisa mora, drške mača u rukama i jedra nad glavama, ne mogu pridonijeti plemenu. Međutim njihove vještine vezanja, poznavanja meterologije, navigacije i astrologije su brzo našle veću vrijednost u službi plemena nego u službi pljačkanja i ratova." (demobilizacija)
2. "Uvidjeli su da zajedno mogu više, svako pleme ima svoje prednosti. Ujedinjeni, s većim ciljem, brzo su oprostili jedni drugima i u zajedničkom radu pronašli mir." (kooperacija)
3. "Nešto je trulo u plemenu Vieti, starješina čini sve kako bi bili vodeće pleme na otoku, no ne sluša glas svoga naroda koji zapomaže za hranom jer je sve zalihe hrane starješina trampio za morsko staklo koje sada ukrašava njegovu nastambu. Pleme nije moglo ništa poduzeti samostalno. Pleme Rapa Nui je čulo za nezadovoljstvo susjednog plemena i ubrzo su poslale pomoći. Starješina plemena Vieti je svrgnut sa službe i pleme je biralo novog Starješinu." (intervencija)
4. "Zgroženi, suočeni po prvi puta s nasiljem, činilo se da se pleme neće nikada oporaviti. Nikada prije nisu imali riječ za ubojstvo, a sada moraju tvoriti i množinu. Starješina otoka je organizirao Noći ognja na kojima su članovi plemena dijelili jedni s drugima svoje patnje, boli i potisnuta sjećanja, na kraju bi sve te loše uspomene i osjećaje u simbolično oblikovanom drvetu spalili i tako ih se bar kratko riješili." (liječenje trauma)
5. "Tko je kriv nakon svega, čija je strana više izgubila, tko je pobjednik? Toliko neodgovorenih pitanja. Plemena su se složila oko jednog: Neka se ne ponovi. Organizirali su vijeće poput suda koje je imao za zadaću pobrinuti se za one koji su tijekom rata činili najgore zločine drugim plemenima." (tribunal)

DODACI

DODATAK 10: Mapa kretanja iz kovčega

DODATAK 11: Podmornica (puzzle)

PLEMENA

RAP NUNČIĆI

PIRATI

KELVINI

BAJERI

ŠVARCERI

ESCAPE ROOM

designed by:

HUMANITY IN ACTION

BOSNA I
HERCEGOVINA

Kristijan Bavrka
Marina Komšić
Verda Mesihović

supported by:

Za sadržaj ovog materijala odgovorne su njegove autorice i autori. Izneseni stavovi ne predstavljaju nužno stavove Vlade Ujedinjenog Kraljevstva, Populacijskog fonda Ujedinjenih nacija i Fondacije Mozaik.